

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

**Ψηφιοποίηση και διάθεση στην “Ψηφιοθήκη” του Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μουσικών παρτιτούρων από το αρχείο
Γιάννης Μάντακας.**

Ευαγγελία Μαρτίδου
Δημήτριος Ψωμάς

Σίνδος, 2013

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

**Ψηφιοποίηση και διάθεση στη «Ψηφιοθήκη» του Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μουσικών παρτιτούρων από το αρχείο
Γιάννης Μάντακας.**

**Digitization of music scores from the archive Giannis Mantakas,
Aristotle University of Thessaloniki**

**Ευαγγελία Μαρτίδου
Δημήτριος Ψωμάς**

Επόπτρια Καθηγήτρια: Παναγιώτα Πολυδωράτου

Σύνδος, 2013

Περίληψη

Στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας πραγματοποιήθηκε η ψηφιοποίηση και η διάθεση στο Ηλεκτρονικό Αποθετήριο ``Ψηφιοθήκη`` της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. μέρους του μουσικού αρχείου ``Γιάννης Μάντακας``. Στην παρούσα εργασία αρχικά παραθέτονται ιστορικά και βιογραφικά στοιχεία που αφορούν το Γιάννη Μάντακα δωρητή του ομότιτλου αρχείου καθώς και κάποιες πληροφορίες για το περιεχόμενο του αρχείου. Ακολουθεί αποσαφήνιση βασικών εννοιών όπως είναι η ψηφιοποίηση, τα πνευματικά δικαιώματα και το ισχύον νομικό πλαίσιο αυτών. Τέλος περιγράφεται η διαδικασία της ψηφιοποίησης δηλαδή η σάρωση του πρωτογενούς υλικού, η επεξεργασία των ψηφιοποιημένων αντιτύπων, η διαδικασία της τεκμηρίωσης, η εισαγωγή των μεταδεδομένων στη βάση και η διάθεσή τους στο κοινό καθώς επίσης και τα αντίστοιχα τεχνικά μέσα και προγράμματα που χρησιμοποιήθηκαν για τις διαδικασίες αυτές. Το τελικό αποτέλεσμα βρίσκεται διαθέσιμο για το κοινό στην ιστοσελίδα της ``Ψηφιοθήκης``.

<http://invenio.lib.auth.gr/collection/Mantakas%20Collection?ln=el>

Λέξεις κλειδιά: Ψηφιοποίηση, Αρχείο Μάντακα, Μουσικές Παρτιτούρες

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	σελ.6
1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ.7
2.ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	σελ.8
2.1.Ποιος ήταν ο Ιωάννης Μάντακας;.....	σελ.8
3.ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ	σελ.9
4.ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΩΜΑΤΑ	σελ.10
4.1. Ορισμός, Νομικό πλαίσιο, Οργανισμοί πνευματικών δικαιωμάτων.....	σελ.10
4.2. Διαδικασία παραχώρησης πνευματικών δικαιωμάτων από τους κατόχους.....	σελ.11
5. ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ.....	σελ.15
5.1. Τα οφέλη της ψηφιοποίησης.....	σελ.17
6. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	σελ.18
6.1. Τεχνικά χαρακτηριστικά (σκάνερ, προγράμματα).....	σελ.18
7. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ... ..	σελ.23
7.1. Irfanview.....	σελ.23
7.2. Υδατογραφία.....	σελ.25
7.2.1. Photo Watermark Professional.....	σελ.25
7.3. Μετατροπή των εικόνων σε μορφή Pdf.....	σελ.27
8. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ INVENIO.....	σελ.28
8.1. Περιήγηση στο περιβάλλον του Invenio	σελ.28
9.ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑΝ.....	σελ.36
10. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	σελ.37
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΙΤΛΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.....	σελ.38

Ευρετήριο Εικόνων

Εικ.1: Σαρωτής Book Scanner Omniscan 8000-3S.....	σελ.18
Εικ.2: Τοποθέτηση του τεκμηρίου στην επιφάνεια του σαρωτή.....	σελ.19
Εικ.3: Το τεκμήριο στον Η/Υ μετά τη σάρωση.....	σελ.20
Εικ.4: Το παράθυρο εντολών για το καθορισμό των πλαισίων και τη μορφή αποθήκευσης των αρχείων.....	σελ.21
Εικ.5: Η φόρμα που εμφανίζεται στο πρόγραμμα με την επιλογή finalize.....	σελ.22
Εικ.6: Πρόγραμμα επεξεργασίας irfanview και επιλογή Cut.....	σελ.23
Εικ.7: Πρόγραμμα επεξεργασίας Irfanview και επιλογή Rotate.....	σελ.24
Εικ.8: Το τεκμήριο μετά την εισαγωγή του υδατογραφήματος.....	σελ.26
Εικ.9: Προεπισκόπηση του τεκμηρίου πριν την τελική του μορφή σε PDF.....	σελ.27
Εικ.10: Φόρμα εργασίας του προγράμματος Invenio.....	σελ.29
Εικ.11: Η διεπαφή του χρήστη στη συλλογή Μάντακα.....	σελ.30
Εικ.12: Αναλυτική εγγραφή τεκμηρίου.....	σελ.31
Εικ.13: Εγγραφή MARC του τεκμηρίου.....	σελ.32

1.Εισαγωγή

Στα πλαίσια της εκπόνησης πτυχιακής εργασίας, έγινε η ψηφιοποίηση μέρους των μουσικών έργων που περιέχονται στο αρχείο "Γιάννης Μάντακας" και η δημοσίευσή τους μέσω του αποθετηρίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης "Ψηφιοθήκη". Η επιλογή της εργασίας έγινε με κίνητρο την επιθυμία εντρύφησης στη διαδικασία της ψηφιοποίησης και φυσικά την επιθυμία ανάδειξης και διάθεσης του υλικού. Το μέρος του αρχείου που ψηφιοποιήθηκε αποτελείται από χειρόγραφες παρτιτούρες, φωτοαντίγραφα παρτιτούρων μουσικά βιβλία, προγράμματα συναυλιών, ποιήματα καθώς και κάποιες επιστολές των συνθετών. Τα έργα χρονολογούνται στον 20ο αιώνα με εξαίρεση τα έργα του συνθέτη Δημητρίου Λάλα τα οποία είναι του 19ου αιώνα. Η εργασία περιέχει 148 τεκμήρια, από τα οποία η πλειονότητα είναι των μουσικών συνθετών Γιάννη Παπαϊωάννου, Κωνσταντίνου Νικήτα, Μιχάλη Αδάμη και Θεόδωρου Αντωνίου. Το αρχείο περιέχει επίσης και ποιήματα των Σολωμού, Καβάφη, Εμπειρικού και άλλων καταξιωμένων ποιητών τα οποία μελοποίησαν οι συνθέτες. Η εργασία έλαβε μέρος στο τμήμα ψηφιοποίησης του Α.Π.Θ. από τον Απρίλιο μέχρι και τον Ιούλιο του 2013. Τα έργα βρίσκονται στο υπόγειο του κτηρίου της Κεντρικής Βιβλιοθήκης σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο που πληροί τις προδιαγραφές συντήρησης.

2. Βιογραφικά στοιχεία

2.1. Ποιός ήταν ο Ιωάννης Μάντακας;

«Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 4 Μαρτίου 1932. Το 1949 παρακολουθεί μαθήματα Αντίστιξης, Φούγκας και Διεύθυνση Χορωδίας με τον πρώτο του δάσκαλο Επαμεινώνδα Φλώρο- έργα του οποίου περιλαμβάνονται στο αρχείο το οποίο ψηφιοποιήθηκε. Δυο χρόνια αργότερα γράφει μουσικοκριτικά σημειώματα σε εφημερίδες της Θεσσαλονίκης, κάτι που θα συνεχίσει να το κάνει μέχρι το 1978.

Το 1958, με τη συμπράσταση των Πρυτανικών αρχών, ιδρύει το Μουσικό τμήμα της Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης με σκοπό "την καλλιέργεια της Μουσικής Παιδείας, την ανανέωση και των εμπλουτισμό των χορωδιακών προγραμμάτων". Διευθύνει τι χορωδίες και τα Μουσικά Σύνολα του Μουσικού τμήματος της Φοιτητικής λέσχης του Α.Π.Θ. Και συμμετέχει σε μεγάλες διεθνείς χορωδιακές συναντήσεις με επιρροές από τον Μεσαίωνα, την Αναγέννηση, το Μπαρόκ προβάλλοντας παράλληλα τη σύγχρονη τότε ελληνική μουσική δημιουργία.

Από το 1954 αποτελεί τακτικό συνεργάτη του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας και του Ραδιοφωνικού Στθμού Μακεδονίας όπου παρουσιάζει σειρά προγραμμάτων, μέσα από τα οποία προβάλλει το έργο δεκάδων ελλήνων συνθετών καταγράφοντας παράλληλα το ιστορικό χρονικό της ελληνικής μουσικής πρωτοπορίας του 20ου αιώνα.

Από το 1964 μέχρι και το 1973 συμμετέχει στις συναντήσεις των ευρωπαϊκών χορωδιών "Europa Cantat", σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης ενώ παρακολουθεί διδασκαλία σύγχρονης Μουσικής στην Αθήνα με τον Γ. Α. Παπαϊωάννου.

Το 1966 και για τριάντα χρόνια θα διδάσκει Ανώτερα Θεωρητικά, Διεύθυνση Χορωδίας και Σύγχρονα Μουσικοπαιδαγωγικά Συστήματα σε ωδεία της χώρας . Το 1972 προσκαλείται από το Lincoln Center της Νέας Υόρκης και από το πρόγραμμα Μορφωτικών Ανταλλαγών του State Department και επισκέπτεται πανεπιστημιακές Σχολές και Ιδρύματα στην Ουάσιγκτον Φλώριδα, Ατλάντα, Μίσιγκαν, Μπλούμογκτον, Φιλαδέλφεια, για να μελετήσει την αμερικάνικη Μουσική Παιδεία και παράλληλα να

προβάλλει τη ελληνική μουσική δημιουργία. Το 1977 μετά από πρόσκληση του Μάνου Χατζιδάκι, ιδρύει την Αττική Χορωδία, στο πλαίσιο της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών. Το 1979-96 αναλαμβάνει τη διεύθυνση του Νέου Ωδείου Θεσσαλονίκης και μαζί με την Παυλίνα Καραδήμου-Λιάτσου οργανώνουν τη σχολή Μουσικής Προπαιδείας. Από το 1983 έως το 1993 Διδάσκει μουσική στη Παιδαγωγική Σχολή του ΑΠΘ. Επίσης συμμετέχει ενεργά σε επιτροπές και ομάδες εργασίας των Υπουργείων Πολιτισμού και Εθνικής Παιδείας.

Το 1993 προσβάλλεται από τη σπάνια αρρώστια του κινητικού νευρώνα και πεθαίνει το 1998 στη Θεσσαλονίκη». (Λαζαρίδου, 2001).

3. Τί περιλαμβάνει το αρχείο;

Αποτελείται από μουσικές παρτιτούρες σημαντικών συνθετών κυρίως του περασμένου αιώνα χειρόγραφες και μη, μουσικά βιβλία και περιοδικά, αποκόμματα εφημερίδων της εποχής, προγράμματα συναυλιών, φωτογραφίες, σπάνιους δίσκους 78 στροφών, δίσκους βινυλίου, μαγνητοταινίες, βιντεοκασέτες καθώς και αρχαικό υλικό από τη δράση του Γιάννη Μάντακα και της Πανεπιστημιακής Χορωδίας του Α.Π.Θ. (1953-1998). Από το αρχείο "Γιάννη Μάντακα" έχουν ψηφιοποιηθεί από το τμήμα της ψηφιοποίησης του Α.Π.Θ. και διατεθεί στην "Ψηφιοθήκη" 6,018 τεκμήρια.

4. Πνευματικά δικαιώματα

4.1. Ορισμός, Νομικό πλαίσιο, Οργανισμοί πνευματικών δικαιωμάτων

«Πνευματική ιδιοκτησία ή πνευματικά δικαιώματα ονομάζονται τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών στο έργο τους. Παραχωρούνται από τον νόμο για ορισμένο χρόνο για να απαγορεύσουν σε τρίτους τη χρήση των έργων χωρίς την άδεια του δημιουργού. Το πνευματικό δικαίωμα υφίσταται σε έργα λογοτεχνίας και τέχνης, όπως βιβλία, θέατρο, ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία, αρχιτεκτονική αλλά και άλλες δημιουργίες όπως λογισμικό ή βάσεις δεδομένων (databases). Περιλαμβάνει το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού δεσμού του δημιουργού του προς αυτό (ηθικό δικαίωμα). Το πνευματικό δικαίωμα αποκτάται αυτοδικαίως χωρίς να απαιτείται αίτηση του δημιουργού ή καταχώριση του έργου σε κάποια υπηρεσία.

Στην Ελλάδα θεμελιώδης είναι ο νόμος 2121/1993 (ΦΕΚΑ'25, 4/3/93) ο οποίος εμπνεόμενος από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Διανοητικής Ιδιοκτησίας, αναθεωρεί την προηγούμενη νομοθεσία του 1920 (2387/1920) και συμμορφώνεται με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε δραστικά σε πολλές διατάξεις του με το άρθρο 8 του νόμου 2557/1997 (ΦΕΚΑ' 271/1997) σε εφαρμογή των οδηγιών 93/83/ΕΟΚ και 93/98/ΕΟΚ» (Πνευματική ιδιοκτησία, 2013).

Στον ελληνικό χώρο οι δυο κυριότεροι οργανισμοί των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών είναι:

- Η Α.Ε.Π.Ι.(Ελληνική Εταιρία Προστασίας Πνευματικής Ιδιοκτησίας). Είναι οργανισμός συλλογικής διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων των συνθετών, στιχουργών και εκδοτών μουσικών έργων. Σκοπός είναι η διαχείριση και προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών μουσικών έργων και των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Ο.Σ.Δ.Ε.Λ. (Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Έργων του Λόγου). Ο ελληνικός RRO(Reproduction Rights Organisation) μέλος της IFRRO(International Federation of

Reproduction Rights Organizations). Σύμφωνα με το νόμο 2121/93 εισπράττει για λογαριασμό όλων των πνευματικών δημιουργών του λόγου μια εύλογη αμοιβή, ως αποζημίωση για τα δικαιώματα που εκείνοι χάνουν από τη μη ελεγχόμενη ιδιωτική αναπαραγωγή.

4. 2. Διαδικασία παραχώρησης πνευματικών δικαιωμάτων από τους κατόχους

Σήμερα στην εποχή της πληροφορίας όπου η πρόσβαση στην πληροφορία αλλά και διάδοσή της είναι εύκολη, γρήγορη και ευρεία η ψηφιοποίηση υλικού και κυρίως η διάθεσή του στο διαδίκτυο «γεννά» ερωτήματα σε ότι αφορά την ασφάλεια, την πνευματική ιδιοκτησία και την ανεξέλεγκτη χρήση. Έτσι οι βιβλιοθήκες όπως και κάθε οργανισμός κερδοσκοπικός ή μη πριν προβούν στη διαδικασία ψηφιοποίησης υλικού και διάθεσής του θα πρέπει πρώτα να ενημερωθούν σωστά για τους ισχύοντες νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας ώστε να είναι καλυμμένες νομικά και ηθικά και δεύτερον να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας ώστε να καθιστούν δύσκολη κάθε παράνομη ενέργεια από τρίτους.

Τεχνολογικά μέσα προστασίας

- Ασφάλεια και ακεραιότητα των λειτουργικών συστημάτων των ηλεκτρονικών υπολογιστών.
- Κρυπτογραφία: επιτρέπει την κρυπτογράφηση του ψηφιακού περιεχομένου ώστε η αποκρυπτογράφηση του να είναι δυνατή μόνο από τους νόμιμους χρήστες
- Υδατογραφία ή απόκρυψη δεδομένων: ενσωματώνει πληροφορία σε ένα ψηφιακό αρχείο. Ένα ψηφιακό υδατογράφημα βοηθά τους ιδιοκτήτες πνευματικών δικαιωμάτων να ανιχνεύουν τη μη εξουσιοδοτημένη χρήση, αντιγραφή και διανομή των ψηφιακών δεδομένων. (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2004)

Όπως προαναφέρθηκε, βασικός σκοπός της ψηφιοποίησης είναι η δημοσίευση και η διάθεση των έργων σε ηλεκτρονική μορφή στο αποθετήριο του Α.Π.Θ. "Ψηφιοθήκη". Η

"Ψηφιοθήκη" είναι μια online βάση δεδομένων ή καλύτερα ένα διαδικτυακό- ηλεκτρονικό αποθετήριο στο οποίο φιλοξενείται το ψηφιοποιημένο υλικό της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. Η ψηφιακή αναπαραγωγή και διάθεση ενός έργου μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με την άδεια του δικαιούχου. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητη η κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων από τους δημιουργούς ή κατόχους τους ώστε η Βιβλιοθήκη να μπορεί νόμιμα να διαθέτει τα έργα αυτά.

Το τμήμα της ψηφιοποίησης της κεντρικής βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. στο οποίο πραγματοποιήθηκε η διαδικασία της ψηφιοποίησης του υλικού και η εισαγωγή των δεδομένων στην ιστοσελίδα της "Ψηφιοθήκης" ακολουθεί τους ισχύοντες νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας σε κάθε περίπτωση ψηφιοποίησης και διάθεσης υλικού. Το ψηφιοποιημένο υλικό αποτελείται από μουσικές παρτιτούρες κυρίως του 20ού αιώνα με κάποιες εξαιρέσεις. Οι παρτιτούρες είναι διάφορων συνθετών και όλες είναι μέρος του αρχείου "Γιάννης Μάντακας" το οποίο αποκτήθηκε από τη βιβλιοθήκη μέσω δωρεάς του ιδίου. Το φυσικό αρχείο βρίσκεται στο υπόγειο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. λόγω των ειδικών συνθηκών συντήρησης που επικρατούν εκεί (συγκεκριμένη θερμοκρασία-υγρασία) και αποτελεί μέρος της Τρικόγλειου συλλογής¹ (δωρεά του Ιωάννη Τρικόγλου²). Σύμφωνα με την πολιτική της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. όλα τα τεκμήρια που προέρχονται από δωρεές ή έχουν χαρακτηριστεί σπάνια ανήκουν στις κλειστές συλλογές και διατίθενται στον αναγνώστη με ειδικούς όρους. Το αρχείο "Γιάννης Μάντακας" βρίσκεται στη διαδικασία της ψηφιοποίησης μετά από απόφαση που λήφθηκε από τη Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ. Οι μουσικές παρτιτούρες που ψηφιοποιήθηκαν, περιλαμβάνουν χειρόγραφα έργα, πρωτότυπα έργα, με αφιερώσεις και σημειώσεις των δημιουργών-συνθετών τα οποία κινδυνεύουν όμως να αλλοιωθούν με το πέρασμα του χρόνου όσο καλή και αν είναι η συντήρησή τους.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι όχι μόνο η ψηφιοποίηση των μουσικών παρτιτούρων για λόγους συντήρησης αλλά και η διάθεσή τους στο διαδίκτυο μέσω της "Ψηφιοθήκης" όπου και φιλοξενούνται ανάλογες ψηφιοποιημένες συλλογές. Έτσι, αρχική μέριμνα ήταν να εξεταστεί η δυνατότητα παραχώρησης πνευματικών δικαιωμάτων από τους δημιουργούς. Διαπιστώθηκε ότι η βιβλιοθήκη κατείχε την πλειοψηφία των πνευματικών

¹ Συλλογή Τρικόγλου: Δωρεά του Ιωάννη Τρικόγλου στο Α.Π.Θ. Η συλλογή περιλαμβάνει 12.000 τόμους βιβλίων, 3.500 έργα τέχνης, πληθώρα εγγράφων και το προσωπικό του αρχείου.

² Ιωάννης Τρικόγλου: Μεγάλος καπνέμπορας και συλλέκτης έργων τέχνης που γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1888 και απεβίωσε στο Παρίσι τη δεκαετία του '70.

δικαιωμάτων έχοντας λάβει υπογεγραμμένες επιστολές από τους περισσότερους κατόχους όπου μετά οποίες της παραχωρούν νόμιμα τα πνευματικά δικαιώματα των έργων τους πλην δύο συνθετών του Μιχάλη Αδάμη και Θεόδωρου Αντωνίου για τους οποίους έπρεπε να ξεκινήσει η διαδικασία παραχώρησης των δικαιωμάτων.

Στην περίπτωση του Μιχάλη Αδάμη ο οποίος απεβίωσε πρόσφατα η διαδικασία παραχώρησης των δικαιωμάτων έγινε μέσω του I.E.M.A. (Ινστιτούτο Έρευνας Μουσικής και Ακουστικής) Το I.E.M.A. είχε συνεργαστεί με τον Μιχάλη Αδάμη στο παρελθόν και έχει ψηφιοποίηση κάποια έργα του. Μας ενημέρωσαν ότι μετά το θάνατό του τα δικαιώματα κατέχουν οι γιοι του με τους οποίους μας βοήθησαν να έρθουμε σε επαφή ώστε να παραχωρηθούν τα δικαιώματα.

Στη δεύτερη περίπτωση του Θεόδωρου Αντωνίου ήρθαμε σε επαφή με τον γραμματέα του, στάλθηκε η επιστολή παραχώρησης δικαιωμάτων η οποία και υπογράφηκε από τον δημιουργό με την προϋπόθεση ότι τα έργα που θα δημοσιεύσουμε θα είναι μέχρι το 1990 γιατί από εκεί και μετά τα δικαιώματα ανήκουν στον εκδοτικό οίκο ΝΑΚΑ.

Επίσης αξίζει να σημειώσουμε την περίπτωση του συνθέτη Δημητρίου Λάλα (1848-1911). «Εξάίρετος συνθέτης και πιανίστας ελληνικής καταγωγής. Αρχικά σπούδασε στην Ελλάδα και συνέχισε τις σπουδές του στη Γενεύη (1865), στη Βιέννη και στο Μόναχο. Εκεί συνδέθηκε φιλικά με το Βάγκνερ βοηθώντας τον στην Α΄ σκηνική παρουσίαση του «Δακτυλιδιού Νίμπελουκ». Μετά το θάνατο του Βάγκνερ ο Λάλας εργάστηκε ως αρχιμουσικός στο Ζάλτςμπουργκ και την Αθήνα, στο Μοναστήρι και τη σχολή της Χάλκης, για να εγκατασταθεί οριστικά (1981) στη Θεσσαλονίκη ως καθηγητής πιάνου. Έξι χρόνια μετά η οικογένεια του αποφάσισε να εκδώσει ολόκληρο το έργο του και για αυτό το έστειλε με πλοίο στην Ιταλία. Όμως το πλοίο βυθίστηκε από γερμανικό υποβρύχιο και έτσι το έργο του Λάλα φαίνεται να χάθηκε για πάντα». (Μουσικαίαια, 2007)

Τα ελάχιστα έργα τα οποία διασώθηκαν δωρίστηκαν στη βιβλιοθήκη καθώς αποτελούν μέρος του αρχείου Μάντακα. Αξίζει να σημειωθεί ότι έργα που ψηφιοποιήθηκαν διασώθηκαν από τη φωτιά και σε κάποια σημεία είναι δυσανάγνωστα. Στην περίπτωση των έργων του Λάλα τα πνευματικά δικαιώματα πέρασαν νόμιμα στη βιβλιοθήκη εφόσον πέρασαν 70 χρόνια από το θάνατο του συνθέτη.

Παρακάτω βλέπουμε την επιστολή για την κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων που στείλαμε μέσω της βιβλιοθήκης στον κ. Αντωνίου υπογεγραμμένη.

Άδεια Παραχώρησης Δικαιωμάτων Χειρόγραφων Παρτιτούρων Μουσικών Έργων

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Θεόδωρος Αντωνίου παραχωρώ στο τμήμα ψηφιοποίησης της κεντρικής βιβλιοθήκης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης την άδεια ελεύθερης διάθεσης στο διαδίκτυο, μέσω του αποθετηρίου του πανεπιστημίου "Ψηφιοθήκη" <http://cds.lib.auth.gr/> για εκπαιδευτικούς σκοπούς, ολόκληρου ή μέρους των παρτιτούρων των μουσικών μου έργων που υπάρχουν στο μουσικό αρχείο Γ. Μάντακας.

Ημερομηνία 30/4/2013

Υπογραφή.

5. Ψηφιοποίηση

Με δεδομένες τις ταχύτητες εξέλιξης της τεχνολογίας, ολοένα και περισσότερα δεδομένα μετατρέπονται σε ψηφιακά. Διανύσαμε την εποχή του ψηφιακού τηλεφώνου, ευεργετηθήκαμε από τα οφέλη της ψηφιακής τεχνολογίας στην ιατρική, απολαύσαμε και απολαμβάνουμε τα πλεονεκτήματα του ψηφιακού ήχου και της ψηφιακής εικόνας. Επίσης στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού των βιβλιοθηκών, των αρχείων και γενικά των κέντρων πληροφόρησης οι ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης όπως και οι ψηφιοποιήσεις έντυπου υλικού γίνονται όλο και πιο διαδεδομένες.

Σύμφωνα με τις αρχές του Lund (2001), οι πολιτιστικοί πόροι σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο συνιστούν ένα μοναδικό δημόσιο πλούτο που διαμορφώνει τη συλλογική και εξελισσόμενη μνήμη των διαφορετικών κοινωνιών και παρέχει μια στέρεα βάση για την ανάπτυξη των βιομηχανιών πολιτιστικού περιεχομένου σε μια διαρκή κοινωνία της γνώσης.(Lund, 2001)

Με βάση τα παραπάνω, καθίσταται σαφές ότι είναι επιτακτική η ανάγκη για τη διάσωση και τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο καλύτερος τρόπος, για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, είναι μέσα από την εφαρμογή των διαδικασιών ψηφιοποίησης. «Μια προσπελάσιμη και ανθεκτική κληρονομιά» είναι το κρίσιμο ζητούμενο στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι Επιστήμονες Πληροφόρησης συμβάλλουν ουσιαστικά στην καθοδήγηση των πολιτιστικών οργανισμών – φορέων που έχουν αναλάβει ή πρόκειται να εμπλακούν σε διαδικασίες ψηφιοποίησης στην Ελλάδα.

«Ψηφιοποίηση είναι η διαδικασία της μετατροπής έντυπου υλικού, εικόνας ή αντικειμένου σε ψηφιακά μορφή για την εισαγωγή τους σε Ηλεκτρονικό υπολογιστή ώστε να μπορέσουν να αποθηκευτούν και να επεξεργαστούν. Οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για την ψηφιοποίηση είναι οι ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές και οι σαρωτές». (Wikipedia,2008).

Η ψηφιοποίηση εκτός από τη σάρωση των πρωτοτύπων και την απόδοσή τους σε μορφή

αναγνωρίσιμη από Ηλεκτρονικό Υπολογιστή απαιτεί και τη δημιουργία μεταδεδομένων, καθώς χωρίς την εισαγωγή τους η ανάκτηση των τεκμηρίων καθίσταται αδύνατη. Το σύνολο των μεταδεδομένων είναι σημαντικό καθώς από αυτό εξαρτώνται τα χαρακτηριστικά που θα καταγραφούν για την περιγραφή του πρωτοτύπου.

Φυσικά δεν είναι δυνατόν να ψηφιοποιηθεί όλο το έντυπο υλικό μιας βιβλιοθήκης για ευνόητους λόγους και έτσι προκύπτει το θέμα επιλογής του υλικού που θα ψηφιοποιηθεί. Αν και τα κριτήρια μπορεί να ποικίλουν ανάλογα με τους στόχους του έργου της ψηφιοποίησης υπάρχουν κάποια βασικά κριτήρια επιλογής υλικού:

- Η μοναδικότητα-σπανιότητα υλικού.
- Η Διατήρηση ευαίσθητου υλικού. Μέσω της ψηφιοποίησης καθίσταται δυνατή η διατήρηση ευαίσθητου υλικού.
- Η Ερευνητική-Εκπαιδευτική-Πληροφοριακή χρησιμότητα του υλικού προς ψηφιοποίηση.
- Ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Βασικό κριτήριο για την επιλογή του προς ψηφιοποίηση υλικού. Πρέπει να εξεταστούν τυχόν περιορισμοί λόγω των πνευματικών δικαιωμάτων.
- Το κόστος της ψηφιοποίησης είναι ένας σημαντικός παράγοντας επιλογής.

5.1.Τα οφέλη της ψηφιοποίησης

Η ψηφιοποίηση υλικού έχει πολλαπλά οφέλη για χρήστες, για την προστασία του υλικού και για τη βιβλιοθήκη. Συνεισφέρει στην αξιοποίηση του υλικού της βιβλιοθήκης, στη διάχυση της γνώσης, στη διευκόλυνση της έρευνας, στην εξυπηρέτηση των χρηστών εξ αποστάσεως κ.α.

Παρακάτω παραθέτονται κάποια βασικά οφέλη της ψηφιοποίησης:

- Διατήρηση και συντήρηση του υλικού που κινδυνεύει από φθορές και διάθεση του ψηφιακού υποκατάστατου στο κοινό.
- Ευκολία πρόσβασης και διαχείρισης υλικού.
- Οικονομία χώρου στη βιβλιοθήκη.
- Ευκολότερη πρόσβαση από ευρύτερο κοινό σε υλικό με μεγάλη ιστορική, εκπαιδευτική και καλλιτεχνική αξία καθώς και σε χαρακτηρισμένους Εθνικούς Θησαυρούς.
- Διάσωση πολιτισμικής κληρονομιάς. Με την ψηφιοποίηση η πολιτισμική κληρονομιά διασώζεται και περνάει στις επόμενες γενιές.
- Επιτρέπει την πολλαπλή χρήση του ίδιου τεκμηρίου από πολλούς χρήστες ταυτόχρονα.

6. Η διαδικασία της ψηφιοποίησης

6.1. Τεχνικά χαρακτηριστικά (σκάнер, προγράμματα)

Για την εκτέλεση της διαδικασίας σάρωσης των τεκμηρίων χρησιμοποιήθηκε το book scanner Omniscan 8000-3S, της γερμανικής εταιρίας Zeutschel με ανάλυση σάρωσης 300 dpi (dots per inch) και επιφάνεια μεγέθους χαρτιού τουλάχιστον A2 που προσφέρει τη δυνατότητα ψηφιοποίησης ακόμα και πολύ μεγάλων σε μέγεθος τεκμηρίων, αυτόματη αναγνώριση και αντιστάθμιση της καμπυλότητας των βιβλίων, ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή αισθητική του ψηφιοποιημένου έργου, ψυχρό φως που δεν ακτινοβολεί στο υπέρυθρο και υπεριώδες, ταχύτητα σάρωσης 20σελ./λεπτό για πρωτότυπο μεγέθους A2, για την ταχεία, ασφαλή και αξιόπιστη ψηφιακή αποτύπωση ευαίσθητων χειρογράφων.

Εικ.1 Σαρωτής book scanner Omniscan 8000-3S³

³ Book Scanner, Zeutschel Omniscan 8000-3S (ανάλυση σάρωσης : 300 dpi- επιφάνεια τουλάχιστον μεγέθους A2)

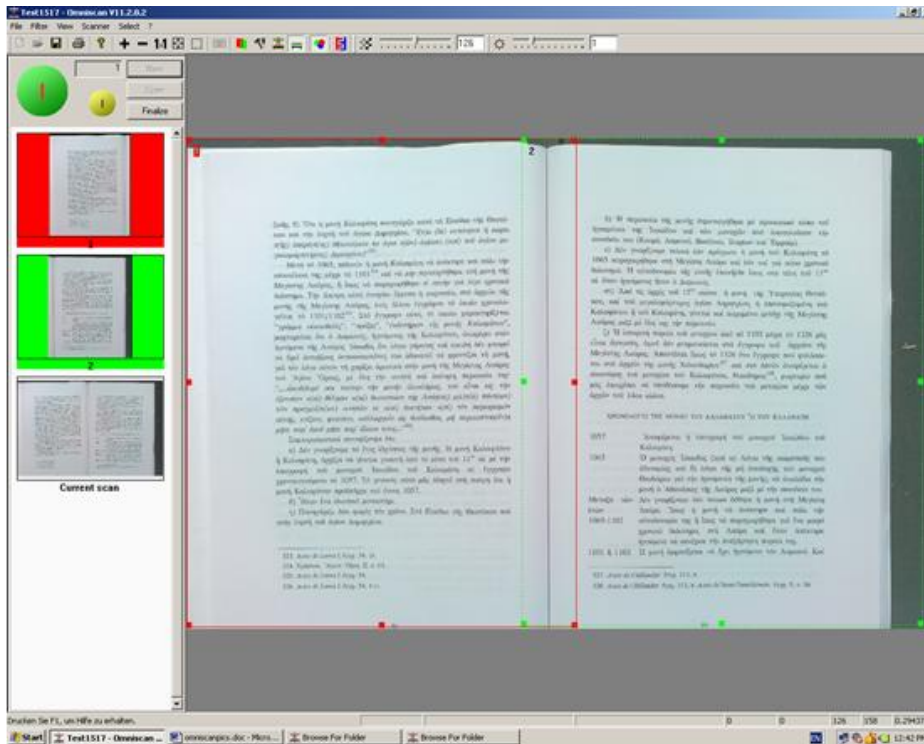

Εικ.2 Τοποθέτηση του τεκμηρίου στην επιφάνεια του σαρωτή⁴

Αρχικά γίνεται σάρωση των τεκμηρίων, τοποθετώντας το υλικό προς ψηφιοποίηση στην επιφάνεια του σαρωτή, όπως βλέπουμε στην εικόνα 2. Έπειτα κλείνουμε το τζάμι και δίνουμε εντολή στο πρόγραμμα Omniscan V11.2.0.2 να γίνει η σάρωση. Ο φακός ρυθμίζεται ανάλογα με το μέγεθος του τεκμηρίου ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή ευκρίνεια.

Παράλληλα, στον ηλεκτρονικό υπολογιστή «τρέχει» το πρόγραμμα που υποστηρίζει τη λειτουργία του σαρωτή, το Omniscan V11.2.0.2. Στις παρακάτω εικόνες (εικ.3,εικ.4) βλέπουμε το περιβάλλον εργασίας του προγράμματος και το παράθυρο εντολών για το καθορισμό των πλαισίων και τη μορφή αποθήκευσης των αρχείων.

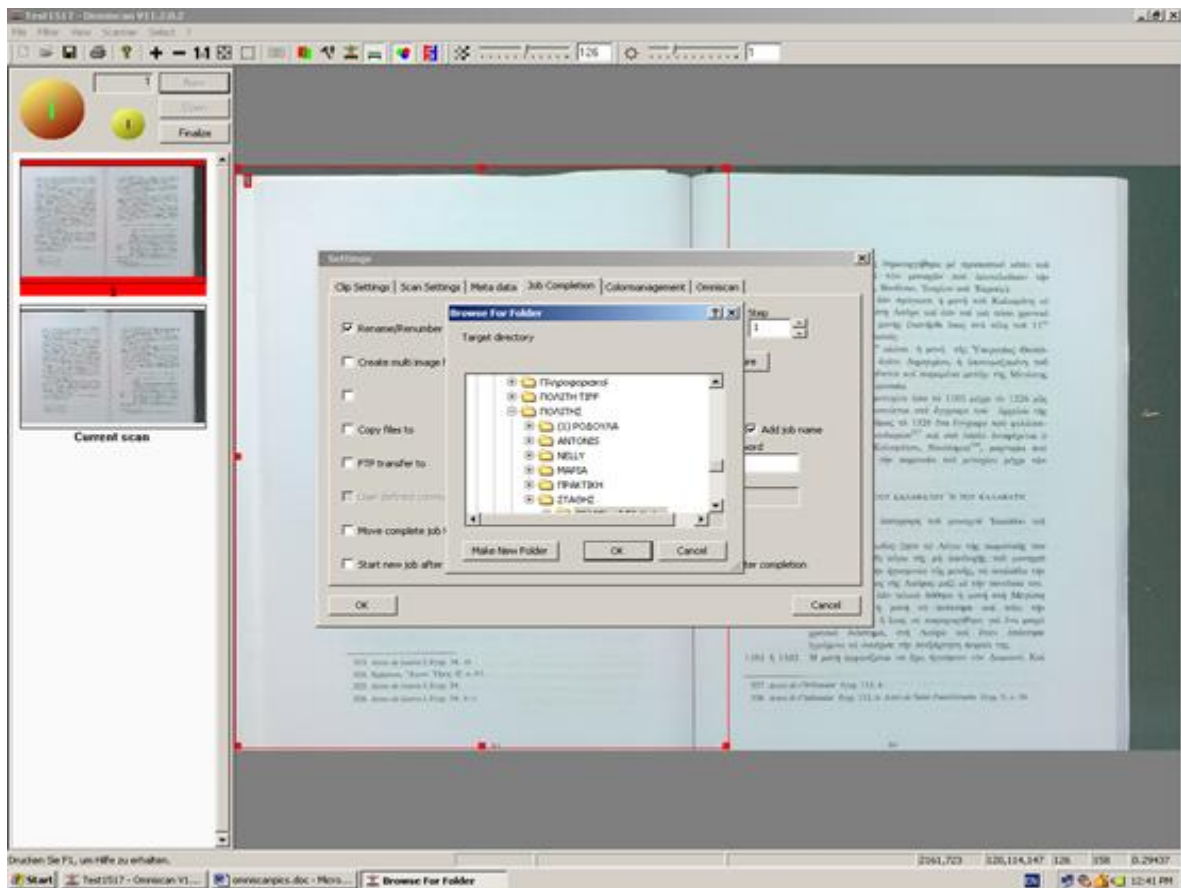
⁴ Book Scanner, Zeuchel Omniscan 8000-3S (ανάλυση σάρωσης : 300 dpi- επιφάνεια τουλάχιστον μεγέθους A2)

Εικ.3 Βλέπουμε το τεκμήριο στον H/Y μετά τη σάρωση.⁵

Τα αρχεία αποθηκεύονται σε μορφή TIFF και JPEG. Σύμφωνα με την πολιτική της βιβλιοθήκης για κάθε τεκμήριο που ψηφιοποιείται πρέπει να υπάρχει αποθηκευμένο ένα αντίγραφο σε μορφή TIFF ενώ στη μορφή JPEG γίνεται η επεξεργασία των εικόνων και η τελική μορφή απεικόνισης στον ψηφιακό κατάλογο.

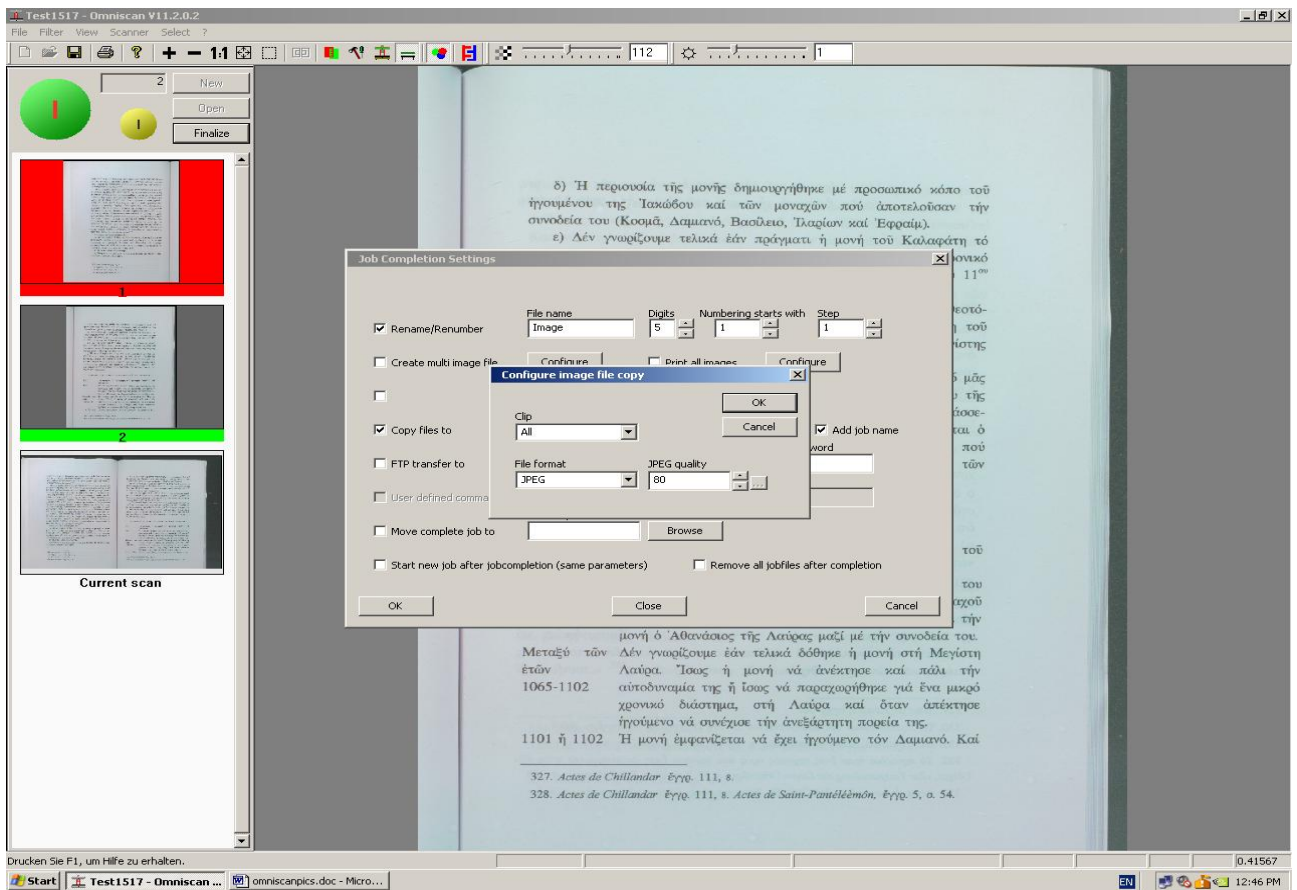
⁵ Omnicam V11.2.0.2

Εικ.4 Το παράθυρο εντολών για το καθορισμό των πλαισίων και τη μορφή αποθήκευσης των αρχείων.⁶

Τέλος, εφόσον το τεκμήριο έχει σαρωθεί επιλέγουμε την εντολή Finalize με την οποία γίνεται η αποθήκευση του αρχείου στην τελική μορφή του.

⁶ Omniscan V11.2.0.2

Εικ.5 Η φόρμα που εμφανίζεται στο πρόγραμμα με την επιλογή finalize⁷

⁷ Omniscan V11.2.0.2

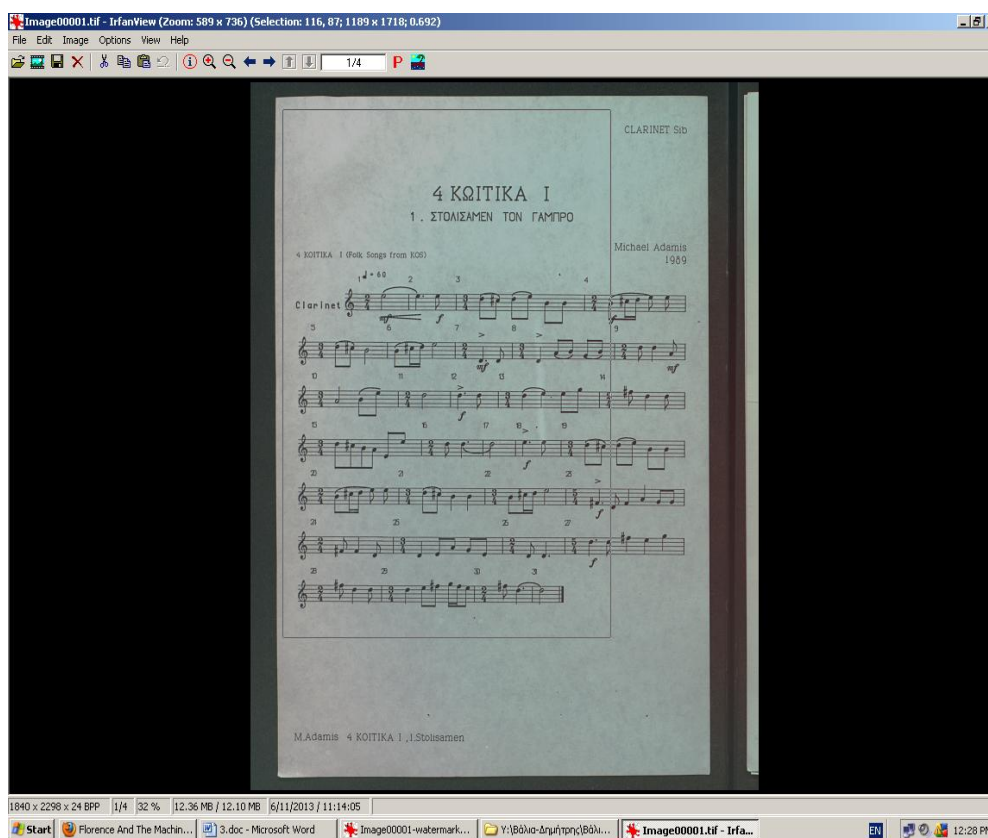
7. Επεξεργασία της εικόνας του ψηφιοποιημένου αρχείου

7.1 Irfanview

Μέσω του προγράμματος Irfanview πραγματοποιείται η περαιτέρω επεξεργασία των εικόνων όπως αυτές αποθηκεύτηκαν από την προηγούμενη διαδικασία.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι ψηφιοποιημένες εικόνες εμφανίζονται με ατέλειες οι οποίες διορθώνονται με τις παρακάτω διαδικασίες:

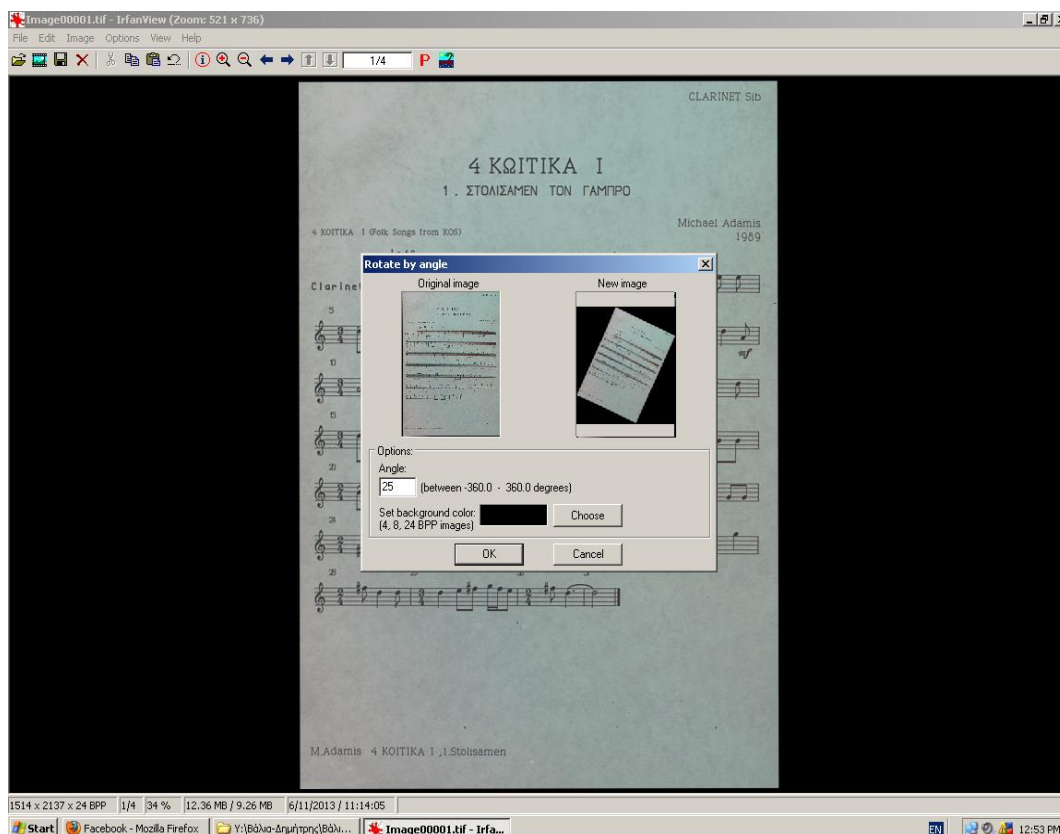
- Εντολή Cut: με την εντολή αυτή παρέχεται η δυνατότητα διαμόρφωσης του περιγράμματος ώστε να είναι αισθητικά ελκυστικό και ταυτόχρονα ευανάγνωστο από τον χρήστη.

Εικ.6 Πρόγραμμα επεξεργασίας irfanview και επιλογή Cut.⁸

⁸ Irfanview, (χ.χ.). Official Homepage. Διαθέσιμο: <http://www.irfanview.com/> [20 Απρ. 2013].

- Εντολή Rotate by angle: Επειδή σε πολλές περιπτώσεις τα τεκμήρια κατά τη διάρκεια της σάρωσης δεν είναι δυνατό να σαρωθούν σε ευθεία μορφή οι εικόνες παίρνουν κλίση είτε προς τα αριστερά είτε προς τα δεξιά. Με τη χρήση της συγκεκριμένης εντολής επιτυγχάνεται η ευθυγράμμιση της εικόνας

Εικ.7Πρόγραμμα επεξεργασίας Irfanview και επιλογή Rotate⁹

⁹ Irfanview, (χ.χ.). Official Homepage. Διαθέσιμο: <http://www.irfanview.com/> [20 Απρ. 2013].

- Αλλαγή φωτεινότητας. Ειδικά σε τεκμήρια όπως χειρόγραφες παρτιτούρες με σκούρα απόχρωση, είναι απαραίτητη η αυξομείωση της έντασης της φωτεινότητας για μεγαλύτερη ευκρίνεια.

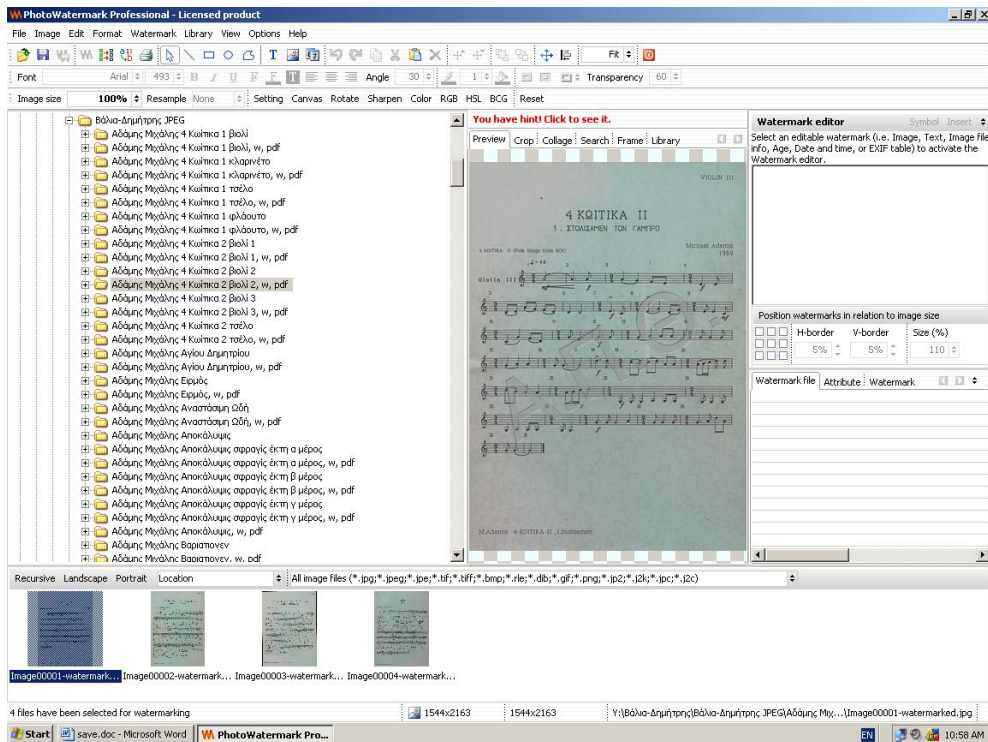
7.2 Υδατογραφία

«Ο αντικειμενικός σκοπός της ψηφιακής υδατογραφίας είναι να δώσει λύση στο περίπλοκο πρόβλημα της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων του ψηφιακού περιεχομένου και να παρέχει τις απαραίτητες εγγυήσεις στους δημιουργούς και τους καταναλωτές του. Ως ψηφιακή υδατογραφία ορίζεται η πρακτική της ανεπαίσθητης παραποίησης του περιεχομένου που συνθέτει το ψηφιακό αντικείμενο, με σκοπό την ενσωμάτωση ενός κωδικοποιημένου μηνύματος που αφορά το ίδιο το ψηφιακό αντικείμενο». (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2004).

7.2.1. Photo Watermark Professional

Για τις ανάγκες διασφάλισης πνευματικών δικαιωμάτων σύμφωνα με την πολιτική της βιβλιοθήκης, είναι απαραίτητη η διαδικασία τοποθέτησης υδατογραφίας στο υλικό, πριν τη διάθεση του στην ΄΄Ψηφιοθήκη΄΄.

Η διαδικασία αυτή εκτελέστηκε με το πρόγραμμα Photo Watermark Professional. Όπως παρατηρείται στην παρακάτω εικόνα στο κέντρο υπάρχει το ανεπαίσθητο υδατόσημο του Α.Π.Θ.

Εικ.8 Το τεκμήριο μετά την εισαγωγή του υδατογραφήματος.¹⁰

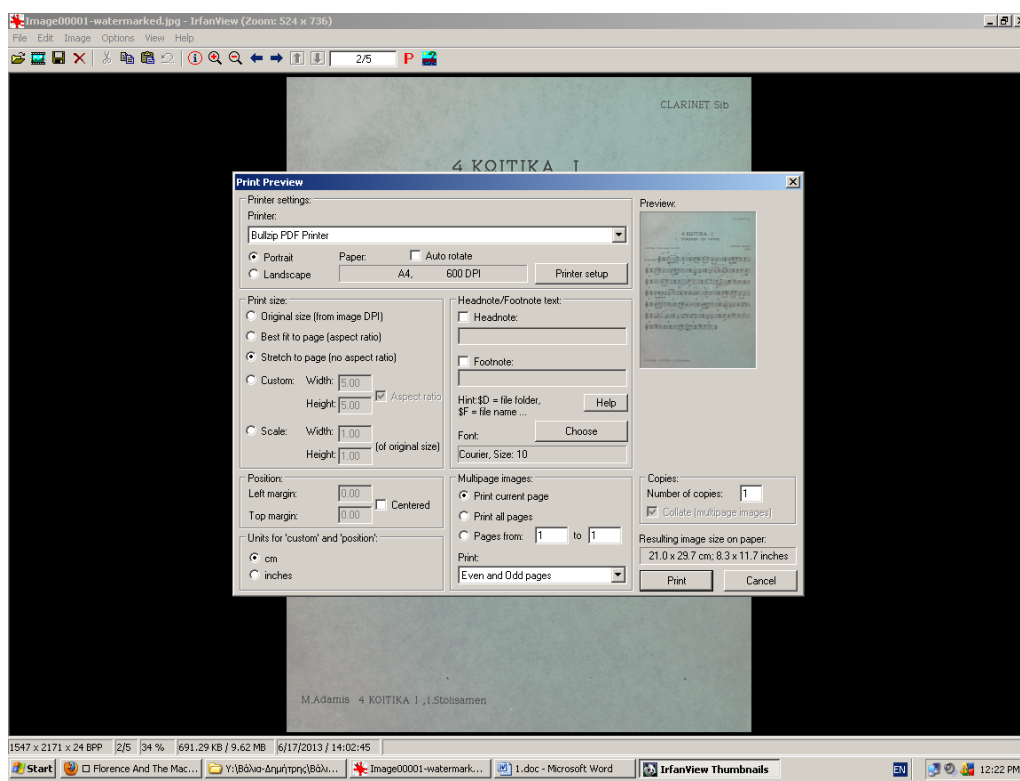
¹⁰ Photo Watermark Professional,(2006).[Version6.1.3.5].Διαθέσιμο σε:

http://www.photowatermark.com/index.php?option=com_content&task=view&id=138&Itemid=66 [25 Απρ. 2013].

7.3 Μετατροπή των εικόνων σε μορφή Pdf

Τελευταίο βήμα είναι η μετατροπή του υδατογραφημένου υλικού σε pdf χρησιμοποιώντας και πάλι το ελεύθερο λογισμικό Irfanview. Τα αρχεία Pdf έχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά που αποτελούν τους λόγους που επιλέγονται.

- Έχουν τη δυνατότητα συμπίεσης σε περιπτώσεις πολυσέλιδων τεκμηρίων.
- Ελάχιστη μείωση της ποιότητας των αρχείων.

Εικ.9 Προεπισκόπηση του τεκμηρίου πριν τη τελική του μετατροπή σε μορφή PDF.¹¹

¹¹ Irfanview, (χ.χ.). Official Homepage. Διαθέσιμο: <http://www.irfanview.com/> [20 Απρ. 2013].

8. Εισαγωγή μεταδεδομένων στο Invenio

«Τα μεταδεδομένα είναι δομημένα και κωδικοποιημένα δεδομένα τα οποία περιγράφουν χαρακτηριστικά πληροφοριακών οντοτήτων, αποσκοπώντας στην ταύτιση, αναγνώριση, ανακάλυψη, αξιολόγηση, και διαχείριση των οντοτήτων που περιγράφονται».

(Wikipedia, 2013)

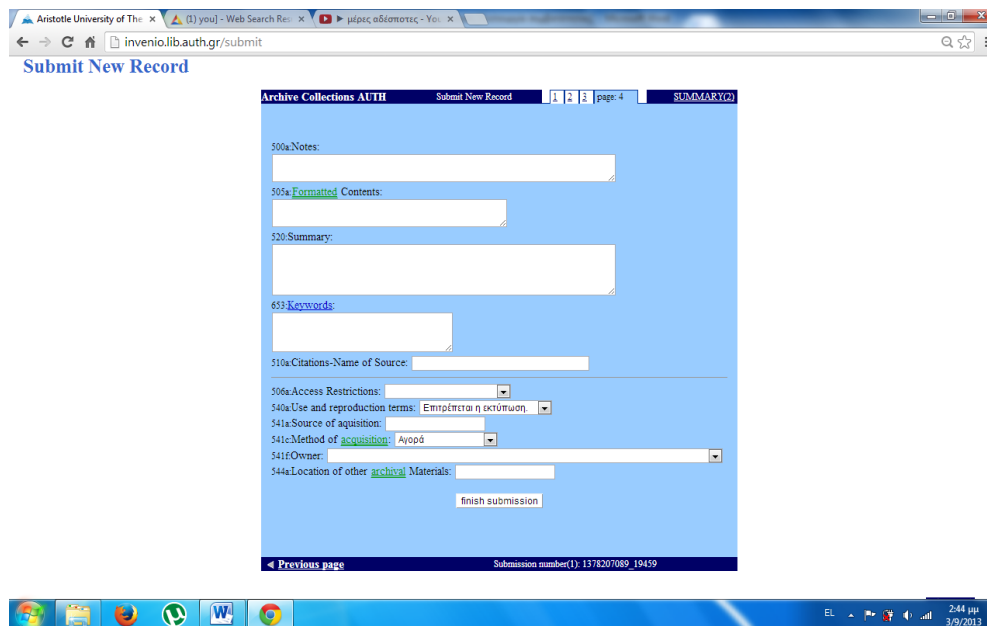
Εφόσον ολοκληρώθηκε το στάδιο επεξεργασίας των εικόνων, το ψηφιακό υλικό είναι έτοιμο να διατεθεί στη “Ψηφιοθήκη” του Α.Π.Θ. Το ψηφιοποιημένο υλικό εισαγεται μέσω του Invenio, του περιβάλλοντος δηλαδή εισαγωγής μεταδεδομένων στη βάση, όπου και καταλογογραφείται, με την καταχώρηση των απαραίτητων πληροφοριών για την ευρετηρίαση του κάθε τεκμηρίου, ώστε να μπορεί να επιτευχθεί η πρόσβαση στο ψηφιακό υλικό από τους χρήστες.

Τα μεταδεδομένα ακολουθούν το πρότυπο MARC 21, σύμφωνα με τους κανόνες καταλογογράφησης ACCR 2 (Anglo-American Cataloguing Rules). Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τις καθιερώσεις ονομάτων και θεμάτων είναι η Library of Congress Subject Headings, Classification Web Library of Congress, ο O.P.A.C. του Α.Π.Θ., Ο ηλεκτρονικός κατάλογος της μουσικής βιβλιοθήκης Βίβλιαν Βουδούρη.

8.1 Περιήγηση στο περιβάλλον του Invenio

Το Invenio είναι ένα λογισμικό ανοιχτού κώδικα το οποίο χρησιμοποιείται για τις ανάγκες λειτουργίας της “Ψηφιοθήκης”.

Στην παρακάτω εικόνα φαίνεται το περιβάλλον εισαγωγής των πληροφοριών του ψηφιοποιημένου υλικού. Να σημειωθεί ότι η πρόσβαση στη βάση γίνεται μετά από ειδική εξουσιοδότηση από τους υπεύθυνους της Βιβλιοθήκης και η είσοδος γίνεται μόνο από υπεύθυνο εισαγωγής (administrator) με κωδικό πρόσβασης.

Εικ.10 Φόρμα εργασίας του προγράμματος Invenio ¹²

Στην παραπάνω εικόνα (καρτέλα 4), βλέπουμε ενδεικτικά το πεδίο 653 στο οποίο εισάγονται οι λέξεις κλειδιά καθώς επίσης και το πεδίο 540 που σχετίζεται με τα πνευματικά δικαιώματα και τους όρους χρήσης του έργου.

Εφόσον ολοκληρωθεί η εγγραφή καταχωρείται στη “Ψηφιοθήκη” στην αντίστοιχη αρχειακή συλλογή “Γιάννης Μάντακας” και είναι πλέον προσβάσιμη στο κοινό.

Πλέον επιλέγοντας την αρχειακή Συλλογή “Γιάννης Μάντακας”, ο επισκέπτης έρχεται σε επαφή με ένα προσιτό περιβάλλον εργασίας με κεντρικό σημείο την “μπάρα” αναζήτησης και τις δυνατότητες περιορισμού της.

¹² Invenio, (χ.χ.). About Invenio. Διαθέσιμο: <http://invenio-software.org/> [4 Μαΐ. 2013].

Εικ.11 Η διεπαφή του χρήστη στη συλλογή Μάντακα. ¹³

¹³ Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ψηφιοθήκη. Αρχαιακές Συλλογές. Διαθέσιμο σε: <http://invenio.lib.auth.gr/collection/Archive%20Collections%20AUTH?ln=el> [15 Απρ. 2013].

Μετά την αναζήτηση επιλέγοντας αναλυτική εγγραφή προκύπτει η παρακάτω φόρμα.

The screenshot shows a web browser window displaying a record in the Invenio library system. The browser's address bar shows the URL: invenio.lib.auth.gr/record/132868?ln=el. The page header includes the logo of the Aristotle University of Thessaloniki and navigation links. The record details are as follows:

ARC-2013-50032
Τίτλος: Το στενό ταξίδι: τραγούδι
Συγγραφέας: Φλώρος, Κωνσταντίνος Χρ., Γκοσιόπουλος, Τάκης Π.
Φυσική Περιγραφή: 1 γρ. παρτιτούρα (3σ.) 30x21εκ.
Ημ/να έκδοσης: [1954]
Τόπος έκδοσης: [Βιέννη]
Λέξεις Κλειδιά: Scores. Παρτιτούρες
Σημειώσεις: Στη σελίδα τίτλου υπάρχει αφέρωση από τον συνθέτη "Στον ποιητή Τάκη Γκοσιόπουλο με αγάπη και εκτίμηση Κώστας Φλώρος Βιέννη,28-4-54"; Στη σελίδα τίτλου υπάρχει αφέρωση από τον συνθέτη "Στον αγαπητό φίλο και διευθυντή του Μακεδονικού Ωδείου κ. Γιάννη Μάντακα, που μαζί κάθε Παρασκευή από το ραδιό σταθμό Μακεδονίας μιλούσαμε για ποίηση και μουσική. Με ξεχωριστή εκτίμηση".
Θέματα: Σχετιζόμενοι όροι: Chorus, secular; Χορωδιακή μουσική, κοσμική; Μουσική, Greece; Μουσική, Ελλάδα
Πλήρες Κείμενο: Πλήρες κείμενο: Main PDF

Δημοσίευση εγγραφής 2013-07-23, τελευταία τροποποίηση 2013-07-23

Πλήρες κείμενο: [PDF](#)

➔ Προσθήκη στο προσωπικό καλάθι
 ➔ Εξαγωγή ως BibTeX, MARC, MARCXML, DC, EndNote, NLM, RefWorks

Εικ.12 Αναλυτική εγγραφή τεκμηρίου ¹⁴

¹⁴ Invenio, (χ.χ.). About Invenio. Διαθέσιμο: <http://invenio-software.org/> [4 Μαΐ. 2013].

Αναλυτική περιγραφή των πεδίων που καταχωρήθηκαν στην παραπάνω εγγραφή

- 041a: Language Code of Text: Εμφανίζεται η γλώσσα του τεκμηρίου, με τη μορφή συντομογραφίας . Για τα ελληνικά **041\$a gre**
- 050a: LoC Item Number: Εισάγεται ο ταξινομικός αριθμός του τεκμηρίου σύμφωνα με το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου. Στη συγκεκριμένη εγγραφή ο ταξινομικός αριθμός είναι **M1579. P36 1976**. Το πρώτο μέρος (M1579) είναι το ταξινομικό νούμερο που αντιστοιχεί στο θέμα του τεκμηρίου ενώ το δεύτερο μέρος (P36 1976) αποτελείται από το πρώτο γράμμα του επιθέτου της μνείας ευθύνης στα αγγλικά (Παπαϊωάννου-P) ενώ οι επόμενοι δύο αριθμοί αντιστοιχούν στα επόμενα δύο γράμματα (A=3, P=6). Τέλος, το 1976 είναι η ημερομηνία έκδοσης του τεκμηρίου.
- 100a: Author Name, Initial(s): Αναγράφεται το όνομα του δημιουργού σε καθιερωμένη μορφή (ανεστραμμένο) . Στη συγκεκριμένη εγγραφή **100\$a Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.**
- 100d: Date of Birth/ Death: Αναγράφεται η ημερομηνία γέννησης/θανάτου του φυσικού προσώπου. **100\$d 1910-1989**
- 245a: Title : Εισάγεται ο τίτλος του έργου, στην περίπτωση των παρτιτούρων είναι συνήθως στην πρώτη σελίδα. Στην παραπάνω εγγραφή ο τίτλος είναι **245\$a Τριέλκτον**
- 245b: Subtitle: Ο υπότιτλος της παρτιτούρας σε κάθε περίπτωση που υπάρχει μετά τον κύριο τίτλο: **245\$a Τριέλκτον \$b για μικτή χορωδία a cappella.**
- 245c: Statement of Responsibility: Αναγράφονται οι μνείες ευθύνες με τη σειρά και τη μορφή που εμφανίζονται στην κύρια πηγή πληροφοριών. **245\$c Γιάννης Α. Παπαϊωάννου ; από την ενδοχώρα του Ανδρέα Εμπειρικού**
- 260a: Place of Publication: Ο τόπος έκδοσης του τεκμηρίου. Πολλές από τις παρτιτούρες δεν έχουν εκδοθεί οπότε και συμφωνήθηκε να εισάγεται το μέρος που αναγράφεται στην παρτιτούρα μέσα σε αγκύλη. **260\$a [Αθήνα]**
- 260b: Name of Publisher: Το όνομα του εκδότη (όταν αυτό υπάρχει στο έργο)
- 260c: Date of Publication: Η ημερομηνία δημοσίευσης του έργου. Επίσης εάν δεν έχει

εκδοθεί εισάγεται μέσα σε αγκύλες. **260\$c [1976]**

- 300a: Extent: Η έκταση του τεκμηρίου 300\$a **1 χφ. παρτιτούρα (10σ.)**
- 300c: Dimensions: Περιλαμβάνει τις φυσικές διαστάσεις του πρωτογενούς υλικού στρογγυλοποιημένες προς τα επάνω. **300\$c 32x26 εκ.**
- 500a: Notes: Σημειώσεις γενικού περιεχομένου που ο καταλογογράφος θεωρεί ότι πρέπει να αναφερθούν. **500\$a Διάρκεια: 4´**
- 506a: Access Restrictions: Πεδίο που αφορά την πρόσβαση ή την απαγόρευση αυτής. **506\$a Ελεύθερη πρόσβαση**
- 540a: Use and reproduction terms. Αφορά τα πνευματικά δικαιώματα του έργου δηλαδή τους όρους χρήσης και αναπαραγωγής τους. **540\$a Επιτρέπεται η εκτύπωση**
- 541a: Source of acquisition: Αναγράφεται η πηγή απ' όπου ανακτήθηκαν τα τεκμήρια. **541\$a Ε. Μάντακα**
- 541c: Method of acquisition: Ο τρόπος πρόσκτησης του αρχείου. **541\$c Δωρεά**
- 650a: Topical term : Εισαγωγή θεματικής επικεφαλίδας σύμφωνα με τις οδηγίες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου. Το συγκεκριμένο πεδίο είναι επαναλαμβανόμενο, κάθε θέμα δηλαδή που αφορά το τεκμήριο υποβάλλεται σε ξεχωριστό πεδίο 650. **650\$a Choruses, Secular (Mixed Voices), Unaccompanied**
- 650x: General Subdivision: γενική θεματική υποδιαίρεση σύμφωνα με τις οδηγίες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου. **650\$x Scores**
- 650a: Topical Term: Εισάγουμε το γενικό θέμα του έργου με τον ίδιο τρόπο όπως παραπάνω. **650\$a Music \$z Greece \$x Scores \$y 20th century**
- 653a: Keywords: Εισάγονται οι Λέξεις- Κλειδιά του τεκμηρίου και επίσης είναι επαναλαμβανόμενο πεδίο. **653\$a Scores και 653\$a Παρτιτούρες**

- **700a: Additional authors: Name, Initial(s).** Στο πεδίο αυτό εισάγονται οι πρόσθετες μνείες ευθύνης με το όνομα σε καθιερωμένη μορφή. **700\$a Εμπειρικός, Ανδρέας**

- **700d: Date of Birth/ Death: 700\$d 1901- 1975**

9. Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Η εργασία σε γενικές γραμμές κύλισε ομαλά και δεν αντιμετωπίστηκαν προβλήματα παρά μόνο κάποιες δυσκολίες. Το υλικό προς ψηφιοποίηση όπως προαναφέρθηκε βρίσκεται στο υπόγειο της κεντρικής βιβλιοθήκης στην παλαιά συλλογή και για την πρόσβαση αυτού απαιτείται ειδική κάρτα "κλειδί" που κατέχει μόνο εξουσιοδοτημένο προσωπικό. Έτσι κάθε φορά που χρειαζόταν να επιλέξουμε μέρος του υλικού προς ψηφιοποίηση έπρεπε να συνοδευόμαστε από τους αρμόδιους. Η δυσκολία παρουσιάστηκε διότι η εύρεση του υλικού ήταν αρκετά δύσκολη μια και τα έργα δεν ακολουθούσαν κάποιο σύστημα ταξινόμησης αλλά ήταν διάσπαρτα μέσα σε κουτιά και φακέλους.. Οπότε έπρεπε να αναζητούνται παρτιτούρες πολλές φορές μονοσέλιδες μέσα σε φακέλους και υποφακέλους. Εφόσον τελείωσε η διαλογή και η σάρωση του υλικού επιστράφηκε και πάλι με τον ίδιο τρόπο στη θέση του. Τότε διαπιστώθηκε ότι δεν είχαν μετρηθεί οι φυσικές διαστάσεις του υλικού, στοιχείο απαραίτητο για την καταλογογράφηση του τεκμηρίου. Έτσι για δεύτερη φορά ανακτήθηκαν τα έργα από την παλαιά συλλογή ώστε ένα-ένα να μετρηθούν. Άλλη μία δυσκολία που παρουσιάστηκε κατά τη διαδικασία της σάρωσης ήταν ότι ο σαρωτής της "Ψηφιοθήκης" χρησιμοποιείται από τέσσερα άτομα και έτσι καθυστέρησε η ολοκλήρωση της σάρωσης. Αυτές οι δυσκολίες παρουσιάστηκαν αλλά με τη βοήθεια των υπευθύνων και την καλή συνεργασία μεταξύ μας αντιμετωπίστηκαν εύκολα.

10. Επίλογος

Σύμφωνα με τις επιταγές της Κοινωνίας της Πληροφορίας οι Βιβλιοθήκες-Κέντρα Πληροφόρησης του πολίτη για να καταστούν ανταγωνιστικές και να προσελκύσουν χρήστες, οφείλουν να επαναπροσδιορίζουν το ρόλο τους στην συνεχή εξέλιξη των πραγμάτων. Η ευρεία και καθολική χρήση του διαδικτύου έχει αλλάξει τις πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών με αποτέλεσμα η "παραδοσιακή" βιβλιοθήκη να μην μπορεί να ανταπεξέλθει στα νέα δεδομένα. Υπηρεσίες όπως η ψηφιοποίηση και η ηλεκτρονική διάθεση σπάνιου υλικού, το οποίο για λόγους συντήρησης είναι κλεισμένο στα υπόγεια των βιβλιοθηκών χωρίς να αξιοποιείται, αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας, ενώ παράλληλα προσεγγίζουν το ευρύ κοινό και αξιοποιούνται από την ερευνητική κοινότητα.

Κατάλογος Τίτλων/Ονομάτων των ψηφιοποιημένων έργων

1. Συναυλία χορωδίας δωματίου πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και οργανικού συνόλου
2. Πρόγραμμα συναυλίας
3. Προγράμματα μικτής χορωδίας
4. Die Karthausse/ Λάλας, Δημήτριος
5. Απροσδιόριστο μουσικό έργο/ Λάλας, Δημήτριος
6. Schlummerlied/ Λάλας, Δημήτριος
7. Einsamkeit: Mannerchor/ Λάλας, Δημήτριος
8. Abendfriede: mannerchor/ Λάλας, Δημήτριος
9. Ύμνος στη Θάσο/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
10. Ύμνος εις την Ελευθερίαν/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
11. Τρία παιδιά βολιώτικα: Διασκευή δι' ανδρικήν χορωδία/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
12. Το lemonaki/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
13. Το λεμονάκι/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
14. Το λεμονάκι: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
15. Το στερνό ταξείδι: τραγούδι/ Φλώρος, Κωνσταντίνος, Χρ.
16. Πρωταρχική: für gemischtes chor/ Σαμαράς, Χρήστος
17. Οι Νικηταί: δια ανδρικήν χορωδία/ Σαμαράς, Σπύρος- Φιλίσκος
18. Ρυθμικό/ Νικήτας, Κώστας
19. Τρία τραγούδια για χορωδία: για μικτή χορωδία/ Νικήτας, Κώστας
20. Δεν άνθησαν ματαίως/ Νικήτας, Κώστας
21. Sonatine: für flöte/ Νικήτας, Κώστας
22. Δέηση/ Λαμπελέτ, Γεώργιος
23. Duo : per violino e pianoforte/ Νικήτας, Κώστας
24. Ύμνος εις την Ελευθερία/ Μάντζαρος, Νικόλαος
25. Θεία Λειτουργία/ Μάντζαρος, Νικόλαος
26. Άγιος ο Θεός/ Μάντζαρος, Νικόλαος
27. Ο γερο-Δήμος/ Καρρέρ, Παύλος
28. Το δάσος που αντίκριζες: για μικτή χορωδία/ Θέμελης, Δημήτρης Γ.

29. Έγια Μόλα: Δια μικτήν χορωδίαν υπό Ε. Φλώρου/ Καλομοίρης, Μανώλης
30. Κάλαντα Καστοριάς/ Παππάς, Τάσος
31. Dieu/ Αντωνίου, Θεόδωρος
32. Απροσδιόριστο μουσικό έργο/ Αντωνίου, Θεόδωρος
33. Το δάσος που αντίκριζες: για μικτή χορωδία/ Θέμελης, Δημήτρης Γ.
34. Χορικό: για μικτή χορωδία (χορός των μυστών)/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
35. Φωνή Κυρίου/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
36. Φιλοκτήτης/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
37. Τριέλικτον: για μικτή χορωδία a cappella/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
38. Της ξηρανθείσης συκής/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
39. Τα παράθυρα/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
40. Στους λεβέντες της Μακεδονίας: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
41. Στης μαντζουράνας τον ανθό: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
42. Πτυχιακαί εξετάσεις: της σχολής διευθύνσεως ορχήστρας και χορωδίας/
Μακεδονικόν Ωδείον
43. Πάνω στ' αλώνια: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
44. Ο καπετάν Λούκας: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
45. Μουσικές μορφές της Θεσσαλονίκης: Επαμεινώνδας Φλώρος/ Ζωγραφάκης,
Γεώργιος
46. Μένα η γυναίκα μου: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
47. Η ψαρόβαρκα/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
48. Η ψαρόβαρκα/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
49. Η Μαλάμω: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
50. Η караγκούνα: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
51. Η караγκούνα: Δημοτικό/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
52. Η Θεodώρα: Για μικτή χορωδία/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
53. Η Θεodώρα/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
54. Eyia mola/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
55. Έγια Μόλα: Μανώλη Καλομοίρη/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
56. Από ξένο τόπο/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
57. Αγροτικό τραγούδι/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
58. Αγροτικό τραγούδι/ Φλώρος, Επαμεινώνδας
59. Τα βήματα: για μικτή χορωδία και 10 όργανα/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
60. Σερενάτα: για μικτά χορωδία/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.

61. Πρελούδιο/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
62. Πήγασος : για φλάουτο και βιολί/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
63. Ο Φωτοφράκτης: για μικτή χορωδία , sprech chor, 2 βιολεντσελλα, 2 κοντραμπάσα και κρουστά/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
64. Παιάν εις την Ειρήνην: του Βακχυλίδη/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
65. Οι Καρυάτιδες: για μικτή χορωδία a cappella/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
66. Να σε φωνάξω μέσα από τη μνήμη/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
67. Ευφραίνου Θεσσαλονίκη/ Αδάμης, Μιχάλης
68. 4 [τέσσερα] Κωίτικα II/ Αδάμης, Μιχάλης
69. Μυγδαλιές: Ποιήμα Κωστή Παλαμά/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
70. Μονεμβασιά: για τετράφωνη αντρική χορωδία a cappella/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
71. 4 [τέσσερα] Κωίτικα I/ Αδάμης, Μιχάλης
72. Κατάθεση/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
73. Ιωνικόν : Για μεικτή χορωδία a cappella/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
74. Η λιγοστεμένη ψυχή/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
75. Η Ερωτική εξομολόγηση του Μινώταυρου: για τούμπα και πιάνο/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
76. Grüne Augen/ Αντωνίου, Θεόδωρος
77. Ύπνε: Από τον Φιλοκτήτη/ Αντωνίου, Θεόδωρος
78. Δοξολογία/ Αντωνίου, Θεόδωρος
79. Χειρονομίες: Conductor' s improvisation/ Αντωνίου, Θεόδωρος
80. Ύπνε: Απ' τον Φιλοκτήτη/ Αντωνίου, Θεόδωρος
81. Τρία μικρά χορωδιακά κομμάτια/ Αντωνίου, Θεόδωρος
82. Suita: opus 5/ Αντωνίου, Θεόδωρος
83. Χειρονομίες: Conductor' s improvisation/ Αντωνίου, Θεόδωρος
84. Prometheus/ Αντωνίου, Θεόδωρος
85. Που πας ασήμι να χαθείς: μοιρολόι, του κυρ Σπύρου/ Αντωνίου, Θεόδωρος
86. Οράσεις όψονται: Ιωήλ/ Αντωνίου, Θεόδωρος
87. Das goldene kind: (Klagelied)/ Αντωνίου, Θεόδωρος
88. 8 [οκτώ] μουσικές εικόνες: για μια φωνή και πιάνο/ Αντωνίου, Θεόδωρος
89. Quartetto giocoso: für oboe, violine, violoncello und klavier/ Αντωνίου, Θεόδωρος
90. Έρωσ ανέκατε μάχαν: χορικό για μικτή χορωδία/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.

91. Επίγραμμα: Για μεικτή χορωδία a cappella/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
92. Γράμματα
93. Βεβαρυμένων οφθαλμών του/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
94. Εις τον ποταμόν Βαβυλώνας: (Χουρμουλίου Χαρτοφύλακας)/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
95. Kontakion/ Αντωνίου, Θεόδωρος
96. Δοξαστάριον : Κύριε ερχόμενος/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
97. Δοξαστάριον εις τον εσπερινό της Κυριακής: του Τελώνου και του Φαρισαίου/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
98. Concertino: für klavier streicher und schlagzeug/ Αντωνίου, Θεόδωρος
99. Ατελείωτο σπίτι: για μικτή χορωδία a cappella/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
100. Αητός/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
101. Θάλασσα του πρωιού; Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης/ Αντωνίου, Θεόδωρος
102. Epirus: 10 griechische volkslieder für gemischten chor/ Αντωνίου, Θεόδωρος
103. Πυγμαλίων : συμφωνική εικόνα 1950/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
104. Αφήν' ο Γιάννος την κλεψιά/ /Αντωνίου, Θεόδωρος
105. Verleih uns frienden genädiglich: für drei chöre a cappella/ Αντωνίου, Θεόδωρος
106. Τρία παιδιά στο καμίνι/ Αδάμης, Μιχάλης
107. Tetelestai/ Αδάμης, Μιχάλης
108. Συνειρμοί: για όμποε, κλαρινέτο, κόρνο, βιολί, βιόλα, βιολεντσέλλο, κοντραμπάσο, πιάνο και κρουστά/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
109. Κουρσάρικοι χοροί: σουίτα για πιάνο/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
110. Διπλό κοντσέρτο : για βιολί, πιάνο και ορχήστρα/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
111. Drei Oden: for Soprano and instruments/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
112. Piano trio: 1977/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
113. Η κηδεία του Σαρπηδόνοσ/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
114. Συμφωνία Αρ.5: 1964/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
115. Σονατίνα : για φλάουτο και κιθάρα, 1962/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
116. Συμφωνιέττα/ Αδάμης, Μιχάλης
117. Πουμπάρπα/ Αδάμης, Μιχάλης
118. 10 [δέκα] σχολικά τραγούδια/ Αντωνίου, Θεόδωρος
119. Photonymon/ Αδάμης, Μιχάλης

120. Ο Βοσκός και ο βασιλιάς/ Αδάμης, Μιχάλης
121. Νυφιάτικα Δωδεκανήσου/ Αδάμης, Μιχάλης
122. Χορωδιακά έργα A Carrella/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
123. Κοντσερτίνο για πιάνο και ορχήστρα εγχόρδων: 1962/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
124. 12 (i.e: δώδεκα) Ινβεντσιόνες και τοκάτα: για πιάνο (1983)/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
125. Μετεώριση : φαντασία για ορχήστρα και βιολοντσέλλο 1979/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
126. Κοντσέρτο : για βιολί και ορχήστρα δωματίου, 1971/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
127. Κοντσέρτο : για ορχήστρα/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
128. 14 [δεκατέσσερα] παιδικά πορτραίτα: σουίτα για πιάνο/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
129. Κουρσάριχοι χοροί: σουίτα για πιάνο/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
130. Εξ μινιατούρες: κομμάτια πιάνου για παιδιά/ Παπαϊωάννου, Γιάννης Α.
131. Miroloi/ Αδάμης, Μιχάλης
132. Mannerchor-Frei/ Αδάμης, Μιχάλης
133. Μάγοι Περσών: Βυζαντινό Μέλος/ Αδάμης, Μιχάλης
134. Κάλαντα Προποντίδος/ Αδάμης, Μιχάλης
135. Κάλαντα Θράκης/ Αδάμης, Μιχάλης
136. Ένα καράβι από τη Χίο: Δημοτικό/ Αδάμης, Μιχάλης
137. Δοξαστικόν: Πάθη/ Αδάμης, Μιχάλης
138. Ευφραίνου Θεσσαλονίκη: Για μεικτή χορωδία/ Αδάμης, Μιχάλης
139. Ψαλμοί 133,1& 150,4,6: Ιδού δη ευλογείτε/ Αδάμης, Μιχάλης
140. Doxastikon: "Mystayoyon su..." For Tenor Solo and Mixte Choir / Αδάμης, Μιχάλης
141. The Fiery Fumace : byzantine litourgical drama for canters, 3 boys, 2 soloist/ Αδάμης, Μιχάλης
142. Γενεσις/ Αδάμης, Μιχάλης
143. Byzantinische Passion/ Αδάμης, Μιχάλης
144. Variationen: fur streich orchester/ Αδάμης, Μιχάλης
145. Αποκάλυψις: Σφραγίς Έκτη/ Αδάμης, Μιχάλης
146. Agiou Dimitriou/ Αδάμης, Μιχάλης

147. Αναστάσιμη Ωδή/ Αδάμης, Μιχάλης

148. Hirmos/ Αδάμης, Μιχάλης

Βιβλιογραφικές αναφορές

AUTH Library OPAC, (χ.χ.). Διαθέσιμο σε: <http://ipac.lib.auth.gr/> [15 Απρ. 2013].

Invenio, (χ.χ.). About Invenio. Διαθέσιμο σε: <http://invenio-software.org/> [4 Μαΐ. 2013].

Irfanview,(χ.χ.).Official Home page. Διαθέσιμο σε: <http://www.irfanview.com/> 20 Απρ.2013].

Library of Congress, (χ.χ.). Classification Web. Διαθέσιμο σε: <http://classificationweb.net/Menu/index.html> [25 Απρ.2013].

Photo Watermark Professional,(2006).[Version6.1.3.5].Διαθέσιμο σε:

http://www.photowatermark.com/index.php?option=com_content&task=view&id=138&Itemid=66 [25 Απρ. 2013].

Tonta, Y. (χ.χ.). Libraries And Museums In The Flat World: Are They Becoming Virtual Destinations?. *Library Collections, Acquisitions And Technical Services* 32. Διαθέσιμο σε:http://www.elsevier.com/wps/find/journaldescription.cws_home/293/description#description [15 Απρ. 2013].

Williams, R. ([χ.χ.]). A high-Performance Active Digital Library. *Parallel Computing* 24, (12). Διαθέσιμο σε:
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167819198000787>([29 Απρ.2013].

Wikipedia, (χ.χ.). Ψηφιοποίηση. Διαθέσιμο σε:

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A8%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7> [25 Απρ. 2013].

Wikipedia, (χ.χ.). Πνευματική ιδιοκτησία. Διαθέσιμο σε:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%BD%CE%B5%CF%85%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1 [20 Απρ. 2013].

Witten, I. (χ.χ.). Text Mining in a Digital Library. *International Journal on Digital Libraries* 4, (1).

Διαθέσιμο σε: <http://www.springerlink.com/content/uuuv5md0gm8clrmw/> [26 Απρ. 2013].

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Βιβλιοθήκη, (χ.χ.). Συλλογή Βιβλιοθήκης. Διαθέσιμο σε: <http://www.lib.auth.gr/index.php/el/collection> [20 Απρ. 2013].

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Βιβλιοθήκη, (χ.χ.). Ψηφιακές Συλλογές. Διαθέσιμο σε:

<http://www.lib.auth.gr/index.php/el/collection/141-psifiothiki> (Ανακτήθηκε [20 Απρ.2013].

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ψηφιοθήκη. Αρχειακές Συλλογές. Διαθέσιμο σε:

<http://invenio.lib.auth.gr/collection/Archive%20Collections%20AUTH?ln=el> [15 Απρ. 2013].

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Μουσική βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη. Διαθέσιμο σε : <http://www.mmb.org.gr/page/default.asp?la=1&id=4> [25 Απρ. 2013].

Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας, (χ.χ.). Εθνική Έρευνα για τις Νέες Τεχνολογίες και την Κοινωνία της Πληροφορίας. Διαθέσιμο σε:

<http://www.publicissue.gr/111/national-research-for-the-new-technologies-2/> [25 Απρ. 2013]

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, (2004). Πολιτισμός, Ψηφιοποίηση και Πνευματικά Δικαιώματα. Διαθέσιμο σε: <http://dsmc.eap.gr/pdfs/IPR-GUIDE-v1.pdf> [22 Απρ. 2013].

Καλλίνικου, Δ. (χ.χ.). Αρχεία, βιβλιοθήκες και πνευματική ιδιοκτησία. Διαθέσιμο σε: http://www.eebep.gr/files/Vivliothikes_Pneumatiki_Idioktisia_Kallinikou.pdf [20 Απρ. 2013]

Λαζαρίδου Ε. Μ. , 2001 Γιάννης Μάντακας: Ένας πρωτοπόρο της μουσικής έκφρασης. 2001 ΑΠΘ.

Τόμπρος, Ν. (χ.χ.). Ψηφιοποίηση: η διαδικασία μετατροπής αρχειακού υλικού από τον αναλογικό στον ψηφιακό κόσμο. Αρχειακά Νέα 22. Διαθέσιμο σε:

http://www.eae.org.gr/Texts/pub_an_22.pdf

[30 Απρ. 2013].

Φράγκου, Ά. (χ.χ.). Νέες τεχνολογίες, νέες βιβλιοθήκες και νέα ... προβλήματα: τα πνευματικά δικαιώματα στην ψηφιακή εποχή. Διαθέσιμο σε:

http://www.eae.org.gr/congress/Papers/pap_Fragou1.pdf [30 Απρ. 2013].

